

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:			Felelős szerkesztő:	Laptulajdonos:	A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.
Egy negyedévre	1 frt	Egészévre	4 frt	ZÁDORY KÁROLY.	
Félévre	2 „	Egyes szám ára	10 kr	FIGULI ANTAL.	
A kormány vélekedése Petrosényről.			csi értéke, mely jogot ad azon föltevésre, hogy egyéb vitalis kérdések eldöntésénél pozicziónk hasonló méltánylása döntő súly-lyal birand a m. kir. kormány elhatáro-zására.		
A közoktatásügyi kormány elismerte Petrosény fontosságát s hogy magyar nem-zeti szempontból hivatásának megfelelhessen,			irányban szüksége van az állam hatékony támogatására, mely a mint a középiskolánk segélyezésénél érvényesült, egyéb közintéz-mények létesítése tekintetében sem fog tőlünk megtagadtatni, csak a maga helyén		

Petrosény

1898.

október 9.

A „PETROSÉNY és VIDÉKE” rendkívüli melléklete.

Nyilvános számadás.

Erzsébet magyar királyné szobrára **Marek Sarolta** urhölgy gyűjtéseként befolyt s szerkesz-tőségünk útján rendeltetése helyére juttatott adományokról és pedig :

Peccol Antal 6 korona.	Joanovits János, Simon Balázs 1 korona 20 fillér.
Buda Károly, Marek Mór, Prokopp Sebestyén, dr. Rosenberg Ignác, Roth Floris, Seelenfreund Vilmos, Steiner Vilmos, Tribusz Antal, dr. Weisz József 4—4 korona.	Berger Adolf, Berkovits Adolf, (Petrilla) ifj. Dima János, (Lupény) Glanz Manó, (Nagyvárad) Grausam József, (Lupény) Huber Ferenaz, Junger Simonné, Kohn Katalin, Klein Lipót, Kohn Lázár, Krausz József, Kugel Sándor, (Brád) Lobstein Szidonia, (Parosény) Löwy Hermann, (Vulkán) Miloikovits Lyubomir, Neuländer Dávid, Papp Sándor, Peck Mihály, Ridwal Joachim, Roth Frigyes, Dr. Simon Gyula, Salamon Ignác, (Vul-kán) Salamon Lipót, (Vulkán) Salamon Samu, (Lupény) Sárosy József, Schäffer Samu, (Lupény) Schreiner Jó-zsef, Schuhmacher Frigyes, Schwarz Adolf, Steiner Vilmos, (Lupény) Sternád Albert, Tischler Samu, Tute József, Ungár Berta, (Nagy-Baár) Wald Béla, Warha-nék Nándor, Peck Fülöp 1—1 korona.
Berkovits Dávid (Petrilla), Braun Albert, Buzás Vilmos, Dombóra László, Erdélyi Gyuláné (Lupény), Figuli Antal, Ganie Oszkár, Goró Ferencz, Grausam Károly, Grosz Hermann, Grosz Vilmos, Györke Ferencz, Haner József, Henrich Viktor, Héjas Józsefné, Hermann Adolf, Hermann Béla, Herz Henrik, Hobik Béla, Hoff-mann Ármin (Alvincz), Jakabfi Rezső, Junger Samu, Kárász Elemér (Arad) Keller Sándor, Kendrey Gyula, Klein Henrik, Kohn Mór, Kohn Rezső, Kohn Samu, Kovách Imre, Kozák Györgyné, Limbeck Győző, Marek Sarolta, Moldován János, Molnár Gusztáv, özv. Negrini Károlyné, Noránt József, Nyiri József, Pick Samu, Rosen-thal Manó, Sebő Jenő, Seidenfeld Mór (Lupény), Schäf-fer Mihály, Schatz Jenő (Szeged), Steiner Adolf, Stern-berg Bertalan, Schmidt Ede, dr. Schulek Jenő, Székely Károly, Szörényi Guidó, Tuschák Kálmán, Tribusz Gyula, Ullmann Lipót, Varga Gusztáv, Wagner Gyula, özv. Weisz Gyuláné, Weisz Rezső, Weisz Samu 2—2 korona.	Szűszer Sándor (Lupény) 60 fillér.
	Marek Böske, Marek Juezika, Marek Teresike, Seelenfreund Sárka, Seelenfreund Sanyika, Seelenfreund Terike 30—30 fillér.
	Marek Elluska 20 fillér.
	Összesen 200 azaz kétszáz korona.

Lapunk zártakor értesülünk, hogyFekete Miksa kitűnően szervezett s nálunk is előnyösen ismert szintársulata még e hó folyamán Petrosényben megkezdi előadásait. A tagok névsorát és a műsort jövő számunkban közöljük.

magyar tanyelvű és magyar szellemben vezetett középiskolát állami szempontból fontosnak tartok. Tárczám 1899. évi költségvetésébe a nevezett községi iskola részére évi ezer forint fenntartási államsegélyt vettem fel. Amennyiben a törvényhozás e segélyt megszavazza azon leszek, hogy az a rakövetkező években fokozatosan emeltessek, a mely esetben az iskola fenntartó az államostól nélkül is abba a helyzetbe juthat, hogy ezen algyamasiumot a törvény mértéke szerint rendezhesse, feltéve természetesen, hogy a községi és az érdekeltség részéről is megfelelő állandó hozzájárulás biztosíthatik. Van szerencsém erről Meltóságodat f. é. szeptember hó 6-án 550. sz. a. kelt előterjesztésére tisztelettel értesíteni."

Fogadja Meltóságod kiváló tisztelettem őszinte nyilvánítását.

Budapest 1898 szeptember hó 30-án.

Wlassics, s. k.

Tanítói gyűlés Lupényben.

A „Hunyadmegyei Általános Tanító Egyesület" zsilai járási köre folyó hó 12-én tartotta őszi rendes közgyűlését a tagok és tanügybarátok részvétele és élénk érdeklődése mellett, Lupényben a brájai állami elemi iskola helyiségben.

Kösa Mihály lemondása folytán az elnöki tisztség üresedésben lévén, Nagy Miklós alelnök d. e. 9 órakor megnyitotta s igen tapintatosan vezette a közgyűlést, melynek első tárgya volt a Fejér Bertalan áll. népiskolai tanító által tartott próbatanítás. Az összevont mondatok gyakorlati ismertetéséről beszélt oly szakértelemmel s oly praktikus módon, hogy ezáltal is újabb bizonyítékát adta igazi hivatottsággal párosult szakképzettségének. A tagtársak részéről magas színvonalon álló hozzászólást provokált, mely azonban méltatása dícső elismerése volt a Fejér Bertalan által interpretált helyes tanmódszernek, mit különösen Nagy Miklós szakértő bírálatát méltóztat megérdemelt dícsérettel.

Következett a tisztújítás. Titkos szavazat útján megválasztották, elnök: Fekete József

petrosényi áll. elemi iskolai tanító; alelnök: Bruckner Frigyes petrosényi bányatársulati tanító s jegyző: Csutak Gáspár petrillai nyai gyarmati áll. el. tanító.

A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után Fekete Józsefnek „a háziipar tanítása a Zsilvölgyben" című felolvasása követte le az érdeklődők osztatlan figyelmét. A helyi viszonyok alapos ismerete s gondos tanulmányozására való propeziózt egész terjedelmében ismertetni óhajtván, ezáltal csak általánosságban méltányoljuk az abban hangsúlyozott azon követendő irányeszmét, mely a néptanítók kultur-missziójául s főelvűt tekinti, hogy: „tanítás az életnek."

Ezen érdekes felolvasásra Andreics János bányagazgatónak a tantestülethez intézett s lapunkban annak idején egész terjedelmében közölt felszólítása, adta meg az impulzust.

Majd Bruckner Frigyes foglalta el az előadói széket s boldogult királynékról, dicsőült Nagyasszonyunk hervadhatlan érdemeihez méltó, közhelyeslés és általános tetszéssel fogadott szép felolvasást tartott, melynek jegyzőkönyvébe iktatását a közgyűlés elhatározta.

Végül a felolvasások s értekezésekért az előadónak jegyzőkönyvi köszönet és elismerés szavaztatott s elhatároztatott, hogy a tavaszi rendes közgyűlés Vulkánban fog megtartatni.

A közgyűlés végeztével megtekintették a tanítók a bányaműveket, műhelyt stb., hol Günzl b. műhelyvezető szakszerű ismertetés kapcsán igen érdekesen mutatta be a modern technika gyakorlati s célszerű alkalmazását.

Az egész gyűlés lefolyása azt igazolja, hogy a Zsilvölgyi derék tanítói és tanítónői nemcsak ambícióval, igazi rátermettséggel teljesítik azon nagy horderejű feladatot, melyet pedagógiai missziójuk magyar nemzeti szempontból szép hivatásuk körébe utal.

A Dima-féle vendéglőben ízetes társas ebédre gyűltek össze a kártársak és tanügybarátok szép számmal. A felköszöntések — természetesen — nem maradtak el, melyek során Nagy Miklós hálás elismeréssel adózott azon tanügybarátoknak, kik az ő hazafias és kultu-

rális működésükef buzdító méltánylással kísérték, különösen is kiemelve e tekintetben dr. Kaczander József ügyszeretőire való érdeklődését.

UJDONSÁGOK.

— A hunyadmegyei új főispán. Bárá Szent-Kereszty György hunyadmegyei főispán megválasztása a vajdahunyadi választókerületben annyira kívül áll minden kétségen, hogy az odavaló körökben Szentkereszty báró főispán utódát is a leghatározottabb formában emlegetik már. Mint tudósítónk értesít biztosra veszik, hogy Hunyadvármegye új főispánja — br. Nopesa Elek lesz, a volt intendáns, a kinek kinevezése esetén a szésvárosi választókerület marad képviselő nélkül.

— Bányászaink a királyné szobrára. Minden alkalommal elismeréssel adóztunk azon elvitázhatlan érdemeknek, melyekkel bányatársulatunk a magyar nemzeti eszme és kultúra terjesztése körül kifejtett áldásos működésével a nemzet elismerésére tette magát érdemessé s jól esik tapasztalunk, hogy meggyőződésünk immár közismertté, köztudattá érelődött. Azon alkalomból, hogy derék bányászaink filléereiket összegyűjtötték a királynének emelendő szobrára a „Pesti Napló" így ír:

„Félmillió forint már az az összeg, mely négy hét alatt Erzsébet királyné szobrára az országban összegyűlt. E szomorú hetek alatt hozzáunk is sok levél és adomány érkezett, mely egyaránt hirdeti a nagy magyar közönség kegyelme és hazafias gondolkodását. Minden beérkezett adományban — nagyban és kicsinyben egyaránt — némesak a némes emberi érzést, de a hazafias gondolkodást is méltányoltuk. De alig hatott meg bennünk azt, bármi is oly mértékben, mint az a 361 frtos adomány, melyet ma a magyar-román határról küldöttek be hozzáunk. A beküldő: Andreics János, a magyar bányászati ügyek egyik legkiválóbb vezérferfia, ki mint a Salgótarjáni Kőszénbányatársulat igazgatója, Petrosényben derekasan munkálja a nemzeti ügyet. Ahol évekkel ezelőtt magyar munkást alig ismertek, oda a salgótarjáni társaság

már kezdené megszokni a kávéház füstös, nehéz levegőjét, mely telve a bűnös szenvedélyek millió atomjával: kedves női kacagás üti meg fülét. Hátra néz.

„Ez az arc, ez a nevelés! Milyen ismerős! Hol is láttam, honnan ismerem! ... tinődik az ifjú ... A kacagás újra felhangzik s az ifjú — összehajlik."

Ott lát kipirult arcú ifjak társaságában egy mulató démont, csábító mosolylyal ajkán, szemében villogás, félrecsúszott kalapja alól elszabadult hajfirtók játszanak homlokán ...

Átkozott legyen a percz is, melyben ide vetődött! Óh, hogy ezt is meg kellett élni, ezt az összehasonlítást! ... Óh, hogy így kellett eszébe jutni annak a lénynak, ki az angyalok ártatlan fehérségében tündökölt!

A füstös levegő fojtani kezdi, a zene hangjai csodálatos disharmoniába szakadoznak s az a női kacagás, mely az előbb olyan kedves volt, most gyűlöletes: fülébe sivitja: „Elfelejtétek téged is, mint te őtet."

Felugrik a nedves asztaltól, köszönés nélkül elrohan — haza. A csipős őszi szél az utolsó száradt leveleket arczába vágja, hideg van, de ő remegve gombolja szét felöltőjét ... ég a lázban, a legfagyasztóbb lázban.

S míg a széles utcán végig rohan, lelkeben megfogja valami gyáva érzés, mely fa-

gyasztó, rideg ... a féltékenységnak egy paránya.

Haza ér. Aludni akar, de a késő éj csendje nem hoz szemére álmot. A hold rezgő fehérsége a függöny réssein beárad; rávilágít az asztalon levő Vénus szobor arczára s a szobor olyan gúnyosan tud mosolyogni. S addig nézi a sötét falon rezgő fényesiköt, míg átalakul s — előtte egy női alak, Ilonka, halvány alakja. Feleje száll, suhanása érinti az ifjú izzó homlokát — édesen mosolyog, de mosolyában a szemrehányás halvány vonása, aztán eltűnik.

Az a halvány ezüstfehérség tovább halad rezegve, vibráló játékot űzve a lomha sötétben futkosó alakokkal, majd a fényben feltűnik Pali alakja; aztán édes süttögést hall, azt a kintző kacagást ... és a keskeny ezüstfehérség elhagyja a szobát ...

Az ifjú homlokához kap, végig simítja liktető ereit s szédülve esik vissza párnái közé.

Dél felé, a mint felébred, első tekintete a Vénus szobrára esik, mely olyan édesen tud mosolyogni.

Ugy tetszik, álmodott. De szívében a vihar már kitört s hiába menekül a szabadba a halálsárga gondolatok elől.

Beférkőzött szívének rejtett zugába az a veszedelmes érzés, — gyökeret vett a féltékenység, mely magába szívja, felemészti a lélek

összes nemesebb, tisztább elemét. Megzavarja a béke egyensúlyát és a milyen mértékben rőmből, olyan erővel izmosodik.

Minden előkészület nélkül, üti köpenyét magára veti s a déli vonattal haza utazik.

Gondolatai zavartak, nem tudja megérteni, hogy mit is csinált, miért jött haza. De a lázas sietséggel rohan az Ilonkák lakása felé. S a kapuban találkozik a lánnyal, ki éppen távozik hazulról.

Jézusom! Árpád!

Ilonka!

Az ifjú újra látja azt a tiszta, mely tüzi tekintetét. Kutató szeme belát a lányka lelke mélyén, — oda, hol azok a finom érzelmek, az az ismeretlen vágy és rejtett gondolatok teremnek, a melyeket megérteni más úgy sem tud.

Erzi, hogy ereje fogy. Zavartan némán bámul a lánykára, nem tudja megmondani: mi hozta haza. Az önvád lesújtja; emberi méltósága porba dőlve, éri hogy gyáva, nyomorult.

Zavart féltékenységgel játszik felöltője gombjaival, megfogja a bámuló lányka kezét és remegve, könyves szemekkel így szól:

— Meg tud-e bocsátni nekem?

Ilonka okos szemében ott ül az a naiv féltékenység Árpád miatt. Nem értett semmit, de megbocsátott.

petrosényi igazgatója száz meg száz tősgyökeres székely munkást telepített és az egész nagy üzemet — mely bármely külföldi iparos-vidéken számottevő tényező volna — minden ízében megmagyarosította. A betelepített székely munkások aztán nem is szocialisták és nem is idegenek a nemzet érzelmeitől, hanem részt kérnek és vesznek mindenből, a mi a nemzetet foglalkoztatja. Most, hogy elhangzott az első felhívás szent királyné emlékének, a megőrkítetésére, a munkások tömegesen jelentkeztek és ki-ki tehetségéhez képest adakozott. Nagy és öröndetes dolog van a magyar munkások érzelmeinek ilyen megnyilatkozásában. Minden fillért, a mit ők adnak, verejtékes fáradsággal szolgáltattak meg mélyen a föld alatt. Kemény munka, körlehetetlen fegyelem, szótlan önfeláldozás; ilyen a bányamunkás élete. A nagyvárosnak még a munkás népe sem sejtí, milyen munka ez és mennyire teszi próbára a testet és a lelket. De ha szigorú is a rendje a bányásznak, nincs is, a ki nála különb volna megbízhatóságban, kötelességtudásban és mindazokban a tulajdonságokban, melyek a dolgozó férfieségei. Ezért öröndünk mindennekfelett a bányász nép magyarosodásának. Hazafias és nemzeti érzelmeiket a petrosényi magyar munkások szebb módon ki nem fejezhették volna, mint mikor ily nagy számmal járulnak hozzá fillereikkel ahhoz az alaphoz, melyből szobrot fognak állítani Erzsébet királynénak. Ha megboldogult nagyasszonyunk lenéz kedvelt országára és látja a mi földi dolgunkat, a sokféle hódolatból alighanem legkedvesebben esik lelkének a szegény magyar munkások filléres adománya. Halásan köszöntjük mindazokat, kiknek neve ott olvasható abban a hosszú névsorban, melyet mai gyűjtésünk rovataiban közlünk. A nyilvánosság előtt is köszöntjük őket és Andreis Jánost, ki Erdély határán a magyarság erős végarát megépítette, hogy magyar emberekkel és magyar érzéssel megszállva tartsa. Tartsa is győzedelmesen még sokáig.

— **Az Urkány-Zsilvölgyi Magyar Köszénbánya Részvénytársaság** közbeesítésben állott főkönyvelője Gyárfás Endre Kolozsmegyében községi jegyzővé választatván Lupényből eltávozott s benne az ottani társadalmi élet egy művelt s közkedveltségű tagot veszített. Mint értesülünk utódján Varjassy István nevezetett ki, akiben Petro. eny közadminisztrációja egy szakképzett s tevékeny munkaerőt veszített s kétségtelenül ilyent nyer a nevezett bányatársulat.

— **Az őszi.** A naptár szerint innen-onnan egy hónapja, hogy beköszöntött az őszi, de az időjárás csak még most változott hűvös, szelesre. Szürke, komor fellegek takarják az égboltot s a hóval borított magasabb hegyes csúcsokat. Míg fent a hegyek ormán havaz, itt lent a völgyben hideg esősepeket verdes szentünk közé a kellemetlen őszi szél. Előkerülnek a téli felöltők, eviczkélünk a sárban s a kit a családi tüzhely melege hon nem maraszt; a vendéglők, kávéházak s társas körök füstös helyiségeiben kénytelen időöltést keresni. Ez a mi holt időnyünk.

— **A petrosényi bányász-zene** 1898. október hó 8-án a „Barcsay-szálloda“ nagyszobor javára hangversenyt rendezett, melyen feltűnően kevesen vettek részt. Úgy a hazafias ezél, mint a bányász-zene kar művészi előadása egyaránt megöröndemelte volna, hogy a tágas terem zsufolya legyen. Mi okozta az intelligens közönség nagy részének véletlennek alig nevezhető — távol maradását, azt nem tudjuk,

de annyi bizonyos, hogy akik ott nem voltak, ritka élvezetből fosztották meg magukat. Petrosény művelt közönsége lelkesedéssel szokta pártolni a művészi produkciókat s éppen azért rosszul eshetett a derék zenészeknek, hogy akkor, midőn oly nemes ambícióval, teljes önzetlenséggel s oly magasatos, mondhatni szent ezél érdekében oly ritka műveltséget nyújtanak, akkor találkoznak oly szokatlan közönséggel, melyet meg nem érdemeltek. Midőn ezt sajnos eseményként konstataáljuk, referálunk a hangversenyről, melynek műsora a következő volt: 1. Toros-induló Komzák-tól. 2. Ha én király volnék, nyitány Ádám-tól. 3. Toledó, spanyol keringő Schmeling-től. 4. Mazurka, hegedű-magány Weissenborn-tól. 5. Magyar egyveleg Kéler-től. 6. Alla stella confidente, kürtmagány. 7. Verseny-aria, fensip-magány Neibig-től. 8. Egyveleg Komzák-tól. 9. Bücsu, hegedű és gordonka-magány Horni-tól. 10. Fehervár-induló Neidner-től. — A műsor minden egyes számát összevágóan, kifogástalan precizitással s a legfokozottabb igényeket s kritikát is kielégítő művészetrel s oly elragadóan adták elő, hogy a jelen voltak tüntető elismerése alig csillapult. Ez a méltatás szóló Kubata József karmesternek és az egész zenekarnak. A 4-ik szám művészi hegedűszólójával Pán János, a 6-ik szám kürtmagányával Schreier József, a 7-ik szám fensipszólójával Neurohr Mátyás és a 9-ik szám hegedű és gordonka szólójával Pán János és Ott Mátyás elbágyolték a hallgatókat. A szoboralap javára rendezett hangverseny tisztá jüvedelme 9 frt 10 kr. s az rendeltetése helyére küldetett s átvételét a „Pesti Napló“ f. hó 13-iki száma elismeri s nyugtatja. A hazafias célra felülfizettek: Peccol Antal 1 frt 50 kr., Grausam Károly, Prokopp Sebestyén, Pick Samu, Domboza László 1—1 frt, Reiter József, Herdt Mihály, Divock Ferencz 50—50 krt.

— **Baleset a Zsilhídon.** Tudvalevőleg a román kormány párját ritkító köhidakat épített a Zsil folyón, melyek részben már át is adattak a közforgalomnak. A magyar határnál azonban még nem készült el az új híd s a régi fahíd oly rozoga állapotban van, hogy használaton kívül helyezése már nagyon is indokolt volna. Ezen a hídon szerencsétlenség történt a napokban. Stoimescu Juan vánkézelő egy társával beszélgetett a hídon, melynek karfájához támaszkodott s a rothadt korlát kidőlt és a vánkézelő a mélységbe zuhant s a Zsilmeder sziklán oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához kétség a remény. A szerencsétlen embert a sebesen rohánó hullámok közül kimentették s beszállították Petrosénybe, hol a bányatársulati kórházban dr. Schulek Jenő gyógykezeli.

— **A gör. kel. hitefelekezet** új templomának építésével gyorsan haladnak, maholnap eléri a faleyen magasságot. Az eddigi munkálatok után ítélve, ez a monumentális középület díszére fog válni Petrosénynek.

— **Az utcai lámpákat** azért szokták felállítani, hogy éjjel világítsanak. Nálunk a lámpagyújtók annyira buzgó, hogy már délután felgyújtják a lámpákat s azzal nem törődnek, hogy már éjjelkor kiallsanak. Bizonyára úgy gondolkoznak, hogy aki éjjel után megy haza, vagy ماشová, az már úgy is illuminálva van s annak nem kell világítani.

— **Új vashíd.** A szirduki államúton Livazonyban lévő fahíd helyett a Zsil fölött vashídat épített az állam, melynek költsége 60,000 frtban van előirányozva. Kíváncos is, hogy ezen a nagyforgalmu útvonalon a személyek és

közlekedés biztonságát az a korhadt fahíd ne veszélyeztesse.

— **Az őszi esőzés** beállván, aggdóva gondolunk arra, hogyan kell eviczkélünk a sárban hónapokon keresztül, de e mellett még azt a boszuságot is kell nyelnünk, hogy bocskoros atyáinkiai heti-piacok alkalmával s vasár és ünnepnapokon kedélyesen botra támaszkodva elállják a járdákat s a sárba leszorítják a járókelőket. A Málea-utca feneketlen posványáról már nem is teszünk említést, úgy sincsen fogannatja. Arról azonban intézkedhetnek a hatóság, hogy fenyők, téglarakások és kőhalmozatokkal ne foglalják el a járdákat és az egyébként is keskeny köcsutát.

— **A törvényes mértékek használata** érdekében a helybeli szolgabírói hivatal a következő rendeletet adta ki: „Sz. 4531—98. köz. Felhívás a petrosényi járás közönségéhez. A méter mértékek behozataláról szóló 1874. évi VIII. t.-cz. még 1876. év január 1-től kezdve életbe lépett és daczára ennek sajnálattal tapasztaltam, hogy a törvény ezen rendelkezése az ürmértékeknél most sem tartatik be s rendszeren a tej, mag, olaj stb. elárusítás a régi kupával történik s ez által a közönség érdekét eléggé megóvni — és a hamis folyadék-ürmértékeket ellenőrizni nem lehet; emelégva felhívom a járás közönségét, hogy a folyadékok kimérésénél csak is a 20, 10, 5 liter fából, vagy fémbe 2, 1, 0,5, 0,2, 0,1 liter bádogból vagy más fémbe hitelesített ürmértékeket használjanak, mert mindazokat, a kik folyadékokat kimérnek, vesznok, elárusítanak és nem a törvényes hitelesített folyadék ürmértékeket használnak, a m. kir. belügyminiszter 1875. évi december 2-án 58438. sz. a. közzétett mérték ellenőrzési utasítás 10. §. értelmében a mértékek elközása mellett 100 frig terjedő pénzbírsággal fognak fenytetni. Járasi szolgabírói hivatal. Petrosény, 1898. október 10. Janza Vazul, főszolgabíró helyettes. Ideje, hogy a mértékek használata szigorúan ellenőriztessék. A koresmakban s általában az italkimőri helyiségekben is rendszerint hitelesítetlen üvegekben szolgálják fel az italokat, természetesen, a fogyasztó közönség hátrányára. Jó volna ott is olykor-olykor megvizsgálni az edényeket s a hitelesítetlenek elközása mellett a visszaéléseket megtorolni.

— **Gyermekek kiállítása.** Pétervárotról január 28-án érdekes kiállítás fog megnyitni. A kiállítók tízenegyes éves koron aluli gyermekek lesznek. A kiállítás ezélja: anyagot szolgáltatni a gyermekek munkaképességének megállapítására s egyuttal sarkalni a Fröbel-intézeteket a gyermekek közügyességének fejlesztésére. Ez is egyik kinövése a mai társadalmi viszonyoknak, a melyek a gyermekből is gépet faragnak. Hadd fejlődjek az a közügyesség, sablon nélkül, természetesen. Elég akkor szabályossá tenni, a mikor már erőteljesen meg van. A szabad nevelés felett most már igazán kétségbeeshetünk, mert mihelyt valamely dolgot a kiállítások terére visznek, beáll a verseny, a mely ez esetben igazán egészségtelen és veszedelmes. Allitóltag már Svéd- és Norvégország, Dánia, Franciaország, Ausztria-Magyarország és Németország megígérték, hogy részt fognak venni a kiállításon.

— **Országos kongresszus Szegeden.** A magyar kereskedők Budapesten 1896-ban tartott első országos gyűlésének határozata folytán a második országos kongresszus Szegeden fog megtartatni a f. évi október hó 16—18-ik napjain. A kongresszus tárgysorozata a következő: Október 17—18-án: Az országos gyűlés tanács-

kozásai. 1. Jelentés az 1896. évi kongresszus határozatainak végrehajtásáról és kapcsolatosan az intézkedések megszüntetése. 2. A kereskedelmi szerződésekbe minő intézkedések volna-nak fölveendő a magyar kereskedelem érdekében, különös tekintettel a keletre való kivitelre, (előadó: dr. Matlekovics Sándor.) 3. Kivánatos-e és mily irányban a kereskedelmi törvény általános revíziója? 4. Mikép szabályozandó a polgári perrendtartásban a kereskedők és iparosok könyv- és számlaköveteléseire vonatkozólag az illetékesség és ezzel összefüggésben intézkedés arról, hogy addig is a 20 frton alóli követelések illetőségének ügye sürgősen szabályoztassék. 5. Minő gyakorlati intézkedések volna-nak a magyar ipar állandó pártolása érdekében különösen a kereskedelem terén hathatósan megtehető? 6. Kivánatos-e és minő irányban a házalo- és vándoripar ügyének rendezése? 7. A kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíj-ügye. 8. A Baja-Bátta-szék közti Duna-áthidalás kereskedelmi fontossága.

CSARNOK.

Otthon.

Mit mond a bujdosó,
Messze idegenbe
Távol hazájától
Búsulva merengve?
Hazájára gondol,
Forró vágy az ajkon
Remegve susogja:
De jó volna otthon!

Melegebb vidékre
Vándorló kis madár,
Hideg tél multával,
Ha közelg a nyár:
Idegen hazából
Repül sebes szárnyon.
Csieseregve dalolja:
De jó lesz majd otthon!

Hazatérő vándor
Forró óhajta,
Midőn falujának
Kis tornyát meglátja:
Szürke régi templom,
Kis kereszt a tornyon,
De a templom körül
Van a kedves otthon.

Szalacs.

A hetedik nagyhatalom.

Mikor az öreg Gutenberg kifariéskálta az ő fabetűit, nem gondolta, hogy egy nagy hatalomnak az alapját veti meg. Pedig úgy van.

A sajtó az a hatalom, mely miatt annyi irigye, annyi ellensége, de annyi udvarlója is van a sajtónak és az újságíróknak.

De hát miért is nevezik a sajtót hetedik nagy hatalomnak?

Én a másik hatot nem tudnám megnevezni és tudom hogy még kivülem sokan leledzenek ebben a tudáshiányban. Azt azonban tudom, hogy ha Gutenberg meglátna azokat a rotációs, meg más komplikált gépeket, melyek millió újságot és más sajtóterméket produkálnak naponként; — nem ismerne rá a saját találmányára.

A közfelfogás hódol ennek az újabb hatalomnak s úgy van vele mint a gazdagsággal, melynek kiserői az irigyek, udvarlók és ellenségek tábora, kik a gazdagságot is, miként a sajtót, rendszerint nagyobbabbnak képzelik, mint amilyen. Pedig különbség van a kettő között, mert „a gazdagság ereje, sok egyes gazdag ember erejéből áll”, míg a sajtó hatalma sok egyes nem hatalmas ember erejéből. „A gazdag ember magában is gazdag”; a hatalmas újságíró pedig magában még nem hatalmas. Nem tagadhatjuk, hogy az újságíró mindenkinek tehet szívességet, csak magának nem, másokat hatalmassá tehet, de magamagát nem.

És még is nagyhatalom a sajtó. Egy nap alatt megbuktathat, tönkre tehet hatalmas embereket sőt intézményeket, de magasra emelhet eszméket s egyénekét.

A sajtó harcossainak sem fegyelmi szabályok nem dirigálnak, sem anyagi érdeklőzések nem alapszik szolidaritásuk. Küzdenek eszmékért, a közjóért. S ha nem ezt teszik, a társadalom jó irányú haladásának hullám vereése elsöpri. Mert a sajtó hatalmának erőforrása a társadalom. Különösen áll ez a vidéki sajtóra, mely a céltudatos küzdelem rögös ösvényén rendszerint korlátolt anyagi erővel harcol a közönnyel, sokszor roszakaratu gáncoskodással, sőt jobb meggyőződése ellenére passzív szemlélője a követt ferdeségeknek, ha a túl-erővel szemben megedd-küzdelemben nem akarja csorbitani tekintélyét.

A sajtó hatalma, csak exponense az emberi gyarlóságoknak, szécsőve a közhangulatnak, kifejezője az általános akaratainak. Ha működésének iránya másfelé hajlik, elveszti hatását a közönségére.

Téved az aki azt hiszi, hogy a sajtó a közérzületet megteremti. Megfordítva; a közérzület szabja meg a sajtó érvényesülésének irányát.

Magát áltatja az, ki az ellenkezőt hiszi éppen úgy, mint az a népvész, aki azt gondolja, hogy a nép őt követi. Dehogy követi, csak tolja maga előtt, mert akaratának eszköze. Próbáljon követőivel ellenkező nézetet vallani, kiveszik a kezéből a zászlót s a nyelével hátba verik.

Azok a kesernyős emberek, kik egyáltalán nem hisznek a jóban, a pesszimisták az ellenkező világfelfogást, az optimizmust, bünyösnek bélyegzik. Van abban valami. Az optimizmus bűnné lesz, ha könnyelmű. Lehetetlen, hogy a hazugság és gatszág tartósan fönn tudja magát tartani. Nagyon helyes. Ez az egészséges életfelfogás alapja. „Az igazságnak, a jónak nincsen sem keze, sem lába, sem szája. hanem ha a mi kezünk, a mi lábunk, a mi szánk. Ne mondjuk mindig: ilyesmí nem történhetik, ez lehetetlen, ilyen gatszág nem sikerülhet. Ellenkezőleg, minden gatszág könnyen sikerül, mert gyávák vagyunk, tétlenek, kényelmek, elbizakodottak, könnyelműek és mert minden rosszaságnak nagyon sok a pártosa, segítője, legalább is tétlen nézője.” Optimizmusunknak aktívnak kell lennie. Ahhoz kell szoknunk, hogy minden rosszaság ellen sikra szálljunk, kiki a maga hatáskörében, a maga módja szerint. Nem mind termettünk harcosoknak, de mindnyájunknak vigyáznunk kell magunkra, hogy passzivitásunkkal elő ne mozdítsuk a rosszat.

A sajtó hatalma! Azt a hatalmat kevésbé becsülöm, hogy egy nevet forgalomba tudunk hozni. Mily könnyű ez, ha milliószor kinyomatjuk. Azt a hatalmat gyűlölöm, hogy föl tudjuk za-

varni a lelkeket. Azt becsülöm, ha jól tudunk tenni. De erre nem elég a mi írásunk. Erre a közönség tevékeny közreműködésére van szükségünk. Ha a rossz sajtónak napja leáldozik, akkor kél föl a sajtó igazi hatalmának fény-sugara.

Ároniádák.

Most jön fel az én szerencse-csillagom. Eddig is nélkülözhetetlen voltam, most meg már éppen nem élhetnek meg nélkülem.

Hát miért is emelkedett fel az én ázsíom?

Azért mert két újság lesz Petrosényben s közkedveltségű tudósításaim ha az egyikből ki-szorulnak, a másik kapva kap rajtok éppen úgy mint a nagyérdemű közönség.

Az iparhatóságához be van adva a kérvény új nyomda és papírkészítés engedélyezése iránt. Ha tehát lesz nyomda, — már tudnillik ha csakugyan lesz; akkor lesz új lap is, és ha csakugyan lesz új lap, annak meg én leszek a főszerkesztője.

Már most azon töröm a fejemet, hogy mi ezimet adjak a lapnak.

Gondoltam, hogy legyen: „Petrosényi Hirmondások Igazsávi Trombitája.” Ez olyan szépen hangzik, hogy Schreier trombitája sem szól szebben s ha én megszólaltatom az én hirlap-trombitámat; — elnémul minden más hatalmasság. Aztán milyen újság lesz az. Teli lesz képekkel. Mindent illusztrálva adok.

Ilyen rendkívül érdekes lapnak a felé-lős szerkesztője leszek én minden Áron.

VASUTI MENETREND.

Petrosényből indul Piski felé:

éjjel 120¹, reggel 7³¹, d. e. 11³⁹, d. u. 5⁰⁵, s Piskire érkezik: reggel 4²⁵, d. e. 11⁴⁷, d. u. 3⁴⁵, este 8²⁹.

Piskiről indul Arad Budapest felé:

d. u. 4¹², este 10³⁵, (Aradig) reggel 6⁰⁵, d. u. 10⁰⁰, s Budapestre érkezik: reggel 6¹⁰, este 7²⁰, este 9⁴⁰.

Piskiről indul Vajda-Hunyad felé:

reggel 6¹⁵, d. e. 11⁵³, d. u. 4²⁵, este 10²⁸.

Vajda-Hunyadról Piski felé:

reggel 4⁴⁸, d. e. 10²⁵, d. u. 2⁵⁵, este 8³⁴.

Piskiről indul Tövis felé:

d. u. 3¹³, (Gyula-Fehérvárig) este 9²⁴, reggel 5⁴⁶, d. e. 11¹¹.

Tövisről indul Kolozsvár felé:

d. u. 1⁵⁵, este 8⁰⁶, éjjel 11⁷, reggel 3³⁸, 3³³ (közvetlen Budapestre.)

Petrosényből indul Lupény felé:

reggel 5¹⁴, d. e. 10²⁰, d. u. 4¹².

Lupényből indul Petrosény felé:

este 7¹⁵, reggel 7⁵⁰, d. u. 3²¹ s Petrosénybe érkezik este 8⁴⁰, d. e. 9¹⁵, d. u. 4⁰⁴.

Piskiről indul Petrosény felé:

reggel 6¹⁰, d. e. 11⁴³, d. u. 4⁰⁰, éjjel 11⁰⁰ Petrosénybe érkezik d. e. 9⁵⁵, d. u. 3⁵², este 8⁴⁷, reggel 4³⁰.

A *-gal jelöltek gyorsvonatok.

Felszólítás.

Folyó hó elsején, mint rendesen a hónapok első napjain, több pénzküldemény adatott fel postautalvánnyal a helybeli m. kir. postahivatalnál, mint egyéb napokon. Ilyenkor a tévedés eshetősége is könnyen előfordulhat.

Igy történt e hó elsején, hogy egy általam személyesen ismert ur 300 s néhány forintot adott fel postautalványon, de a lázas sietségben nem vettem észre, csak napi zárlatkor jöttem rá, hogy száz forinttal kevesebbet vettem át az illető urtól s ezt azonnal pótolnom is kellett.

Azt hiszem, hogy az illető ur is tévedett s csak később jött rá, midőn restelte már magát elárulni. Felkérem tehát, hogy névtelenül, vagy bármi módon a száz forintot juttassa birtokomba, ellenesetben nevét nyilvánosságra hozom s a fenti összegért be fogom perelni.

Petrosény, 1898. október hó 15.

Császár István,

m. kir. postatiszt.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi szolingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségektől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

Darabja 3 firt.

A penge ***csillagos aczéلبől és a többi részei alpacéből vannak.

Egy külön penge hozzá 1 firt.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál
Budapest, V. ker., Kálmán-utca 15.
Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

Felhívás.

A „Petrosényi és Járási Hitelszövetkezet” igazgatósága felhívja mindazon **részvényeseket**, kik **részlet törlesztéseiket** ki nem egyenlítették, hogy a **hát-rálékokat folyó évi november hó 1-őig** annál inkább kiegyenlítsék, mert ellenesetben az alapszabályok értelmében a részvényesek sorából töröltetni fognak s az általuk eddig befizetett résztörlesztésük, igényük s minden joguk elvesztése mellett a hitelszövetkezet alapítókéja marad.

Figyelmeztetnek továbbá az összes **váltó adósok**, hogy lejárt elfogadményait pontosan rendezni s a **tőketörlesztéseket**

eszközölni annál inkább igyekezzenek, mert ellenesetben legkésőbb f. évi **november hó 1-én** az egész kölcsöntőke felmondottnak tekintetik s bírósági beavatkozás felhívásával be fog hajtatni.

Végül figyelmeztetnek azon **részvényes váltó adósok**, kik a kölcsöneik utáni törlesztési részleteket ki nem egyenlítették, hogy ugyancsak **f. évi november hó 1-ig** a törlesztéseket annál inkább eszközöljék, mert ellenesetben befizetett résztörlesztésük elvesztése mellett per után fog tőlük az egész kölcsöntőke behajtatni.

Petrosény, 1898. okt. hó 12-én.

A „Petrosényi és Járási Hitelszövetkezet”
IGAZGATÓSÁGA.

Kérje
a *The Continental*
Bodega Company.

világhírű spanyol és portugál
borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb
fűszer és csemege keresked-
sekben, valamint poharanként
az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók:

csakis:

Budapest
IV. Kossuth-Lajos és Ujvilág utca
sarkán, a Geny-Casinoval szemben.

SÁROSSY JÓZSEF

→ MŰBÁDOGOS, PETROSÉNY. ←

Van szerencsém Petrosény és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy üzletemben a legdúsabb választékban készletben vannak s a legjutányosabb áron kaphatók, minden néven nevezhető **bádogos** és **rézmu** árúk a legszolidabban és legdiszesebben kiállítva.

Takarék tűzhelyek, főzőedények, bográcsok, üstök, szóval egész konyha-berendezések **gyorsforralók, kávé s thea főzők, fürdőkádak** (melegítővel vagy anélkül), **mosókészletek, vasalók stb.** Kézi-, kocsi-, sir-, vihar-, biztonsági-, bányász- és utcai **lámpák**: elegánsan festett **szén és fatartók** madár **kaliczkák** hideg és melegíthető **hajfodorítók** sebészeti s tisztasági **eszközök**; férfi és női betegségeknél használható **gummi-árúk (fecskendők irrigatorok)** stb. nagy választékban raktáron vannak, s esetleg megrendelésre a legpontosabban elkészíttetnek.

Továbbá elvállalom az építési szakmába vágó bádogos munkák jutányos, gyors és kifogástalan elkészítését.

Főtőrekvésém, hogy a jelzett szakmába vágó czikkeik kiszolgálása s elkészítésével a legfokozottabb igényeket is kielégíthessem; s ez okból műhelyemet saját házamban megnagyobbítottam a legújabb szerkezetű gépekkel felszereltem miért is a n. é. közönség becses pártolását kérve vagyok

tisztelettel:

Sárossy József,
műbádogos.

MALAGA SZŐLLŐ, DATOLYA, FIUMEI CSOKOLÁDÉ.

ARANY,
JAVA-, CUBA-,
GYÖNGY-, MOCCA,
FEHÉR- CUBA, PORTORICO
kávék
CZUKOR, RIZS, LISZT,
GYERTYA, SZAPPAN,
RUM, THEA, LIKÖRÖK,
PALACZK-BOROK és MINDENFÉLE
VASÁRUK
LEGJOBB MINŐSÉGBEN és LEGOLCSÓBBAN
PONTOS, FIGYELMES KISZOLGÁLÁS MELLETT BESZEREZHETŐK:
JAKABFI REZSŐ
fűszer- és vasárú üzletében.

KOSZORÚS FÜGE, MOGYORÓ, NARANCS.